

ДАННИТЕ НА СТАТИСТИКАТА ПОТВЪРЖДАВАТ: ДВЕ ГОДИНИ СЪВМЕСТЕН ЖИВОТ СЪС ЗАВИСИМ ЧОВЕК ВОДИ ДО СЪЗАВИСИМОСТ.

Съзависимостта е зависимост, която се разпростира върху роднините на болния, живеещи с него. Близките стават зависими от същите химични вещества, които променят съзнанието: алкохол, наркотици, лекарства. Това също е болест, която се развива паралелно с „основната“ и има същите прояви. Всъщност във всички семейства на алкохолици и наркомани техните роднини са съзависими. Затова алкохолизмът и наркоманията се смятат за семейни заболявания.

Замислено от Господа като хармонично единство, семейството е подобно на музикален инструмент, например цигулка, при която всички струни, макар и разположени отделно, са способни да се сливат в прекрасна мелодия, прославя-

ща Твореца. Но когато се появи зависим, семейството се превръща в цигулка със скъсани струни. Негативни промени се наблюдават у всички - от най-малкия до най-големия в семейството.

Първият признак на общото заболяване е отрицанието. Съпругата не вярва, че мъжът ѝ е болен: „Нали можеш да пиеш нормално, като всички хора, без да се напиваш. А можеш и изобщо да не пиеш, нали не си пил три месеца...“ Тя не разбира какво свръхусилие му е коствало въздържанието, нито че това е всичко, на което е способен. Сега той се връща към „нормалното“ си състояние на непременно пиене.

Той също не може да проумее това, когато се разкайва искрено и казва: „Край, повече няма да ме видиш пьян.“ В това отрицание участва цялото семейство, чиито членове засега не раз-

бират, че влакът е тръгнал и не може да бъде спрял с молби. Защото експресът „болест“ не зависи от нашите желания, чувства, интелект, образование. Той подминава равнодушно всички клетви и страдания и дори ако някой се опита да легне на пътя, няма да спре... Ето какво става: зависимият губи контрол над себе си и тази функция поема съзависимият, за когото лекарите смятат, че най-вече допринася за болестта. Той започва да следи телефонните обаждания, като пази болния от „онези алкохолици“, получава заплатата му... Контролът отначало цели болният да не започне, не дай Боже, да пие, защото тогава вкъщи започва кошмарът, от който всички се страхуват.

След това контролът е предназначен да пие по-малко. Например болният трупа запаси, крие ги и ги пази (ярък признак за зависимост), а останалите се суетят около него: опитват се да ги намерят, да ги скрият на свой ред, да ги заменят с по-слаб алкохол, да ги унищожат... Накрая се проявяват и последиците от болестта: здравословни проблеми, изгонване от работата или от учебното заведение, конфликти с органите на реда, финансови проблеми... И съзависимият предано се впуска в борбата с последиците, като сам стига до крайния предел на силите си...

Съзависимият е този, който е затънал в това предварително загубено сражение. Този, който не може да разграничи помощта за болния от съучастничество в болестта му, поема върху себе си чужда отговорност.

Той е погълнат от мисълта да следи какво прави другият и забравя за себе си. Изпитва страх, отчаяние, безпомощност, защото резултатът от неговите усилия е нулев. При това не се досеща, че всъщност дори влошава нещата, защото в действителност зависимият контролира ситуаци-

СЪЗА

ЖИВОТ НА ГРЕБЕНА НА СТРЕСА

ята: той установява неписани закони в семейството, които му позволяват безпрепятствено да пие, когато пожелае. На близките не е разрешено да му казват в какво състояние се е прибрал предишната вечер, за да не наранят психиката му. Трябва да се говори тихо, да се пази тишина цял ден, защото татко не се чувства добре и спи. Трябва да се изперат и да се изгладят изцапаните му дрехи, защото сме длъжни да проявяваме любов към него... Това е просто санаториум за алкохолика!

На практика той управлява живота на семейството в свой интерес, спият води слепите с всички последствия от това. Зависимият не признава да е болен и иска да продължи да пие, а другите се опитват да го принудят да спре. Но това е невъзможно!

Ето, жената използва всички средства и успява да заведе мъжа си в рехабилитационен център, а той казва на доктора: „Аз нямам проблеми, тя има проблеми...“ С тях е и дъщерята, тя би трябвало да е с мъжа си (наскоро се е омъжила), но смята за свой дълг да подкрепи майка си в трудните обстоятелства. И двете се притесняват, а „обектът“ е спокоен и само чака да го оставят на мира, за да се върне към своите надеждно скрити запаси... Въпросът е: кой е болният? Та човекът е прав: не той, а те имат проблем. Това се нарича съзависимост!

Статистиката показва: две години живот със зависим водят до съзависимост. Мъжът и жената стават една болно тяло. Животът на гребена на стреса не остава без последствия. Стресът атакува слабите места в организма на съзависимия, развиват се тежки заболявания на нервна почва: онкологични, стомашни... Децата също започват да боледуват, за да привлечат вниманието, което им липсва (това е обичайна реакция на организма). Семейството се разболява емоционално: всички са потиснати, борят се с надигащата се у тях неприязън, с греховни мисли... И това прекрасно,

хармонично творение – семейството, – което Господ е създал, за да се учим да се обичаме, се разрушава...

Проблемът със съзависимостта е достатъчно актуален и за нашите църкви, тъй като не по-малко от половината техни членове са съзависими и се нуждаят от помощ и подкрепа. Как трябва да реагират тези хора? Ето една типична ситуация: при пастира идва жена, която посещава църквата, но мъжът, синът и дъщеря ѝ страдат от алкохолна или наркотична зависимост. Какво ще чуе тя?

Най-вероятно ще я посъветват да се моли, да угажда на мъжа си, за да може с добро отношение, с кротък и тих нрав да спечели един грешник за Божието царство. Основание за такъв подход дава следният библейски пасаж: *„И жена, която има невярващ мъж и той е съгласен да живее с нея, да не напуска мъжа си. Защото невярващият мъж се освещава чрез жената и невярващата жена се освещава чрез брата, своя мъж, иначе децата ви щяха да бъдат нечисти, а сега са свети... Защото открие знаеш, жено, дали няма да спасиш мъжа си? Или открие знаеш, мъжо, дали няма да спасиш жена си?“* (1 Кор. 7:13-14, 16). При това често се разказва трогателна история как някъде, някога е станало точно така.

Но в реалния живот не всичко е толкова красиво. Защо да не иска невярващият мъж да живее с жена робиня, която безропотно понася всичките му номера! А той често въобще не е безобиден: когато е пиян, губи ума си, става агресивен, може да оскърби, да удари, да изпочупи всичко, което му се изпречи на пътя... Жената е в шок, моли се тихо, децата плачат, треперят от страх... И това не се случва веднъж в годината, а всеки ден! Всеки ден, представяте ли си?... Да, ние вярваме в Божията защита, но винаги ли постъпваме благоразумно, не изкушаваме ли Господ, като разчитаме на това, че ангелите ще ни понесат, вместо просто да сложим край на желанието си да се хвърлим в пропастта?... Необходимо е молитва за окования в оковите на

зависимостта, но трябва ли да се търпят издевателствата му?

Разбира се, той иска да живее с вярваща жена (някои дори търсят жена християнка), но диктува своите условия. Трябва ли да се съгласяваме с тях?

Библията ни казва, че сме призвани за свобода и също *„с любов да служим един на друг“* (Гал. 5:13). Но да служиш с любов, не означава да поощряваш слабостите и да поемаш отговорност вместо другия, защото това само стимулира и удължава болестта.

Съзависимият в този случай съдейства за това, което се нарича грях: плаща за веществата, от които е зависим неговият близък, а ако откаже, предоставя възможност да бъде ограбван - той и децата му. Съжалява зависимия, не му казва истината за неговата болест, прикрива следи от неговите оргии и го храни едва ли не с лъжичка... А съзависимият има нужда от точно обратното: да се научи да разграничава помощта на болния от съдействието на болестта. Той трябва да разбере положението и състоянието си и да осъзнае по какъв начин може да послужи на близкия си с любов. Последователната категоричност ще накара зависимия по-бързо да си даде сметка за пълния крах, да признае, че е болен и да поиска да се освободи. Защото ако този стремеж не се появи у човека, Господ няма да се намесва в неговия живот насила.

Съзависимият има нужда от помощ. Той може да я намери в група за съзависими, която работи по християнската програма „Дванадесет стъпки“. Идеалният вариант е мъжът да посещава групата за зависими, а жената за съзависими. Те имат една и съща болест и заедно трябва да оздравяват.

Д-р Урина Дякова
специалист в сферата на съзависимостта

ВИСИМОСТТА

ИЛИ ЦИГУЛКА СЪС СКЪСАНИ СТРУНИ